

955 JAN 13

A MAGYAR NŐK DEMOKRATIKUS SZÖVETSÉGE 244 ÉS A NŐK LAPJA PÁLYÁZATA Szabad tíz évem legszebb napja

Barlangból — a szabadságba

Hetek óta vártunk szorongva egy erdei barlang mélyén, ahová 1944 vége felé »bevonultunk« Salgótarján helyett. Ugyanis barátaimmal együtt sehogyan sem értettünk egyet Horthyék keleti hadjáratával. 1944. december 18-a volt, este. A napok óta dörgő fegyverek elhallgattak körülöttünk. Szinte gyanússá vált a csendes este, itt-ott felhangzott egy-egy sebesült fájdalmas kiáltása a közelben. Szerettük volna behozni hozzánk a barlangba, megmenteni az elvérzéstől, de nem volt bátorságunk.

Reggelre, 19-re teljesen elcsendesült minden. Mi lehet odahaza? Bent vannak-e már az orosz katonák? Alig egy hete még azt mondta az egyik társunk édesapja, aki még valahogy ki tudott hozzánk csúszni a sötétség leple alatt, egy kis élelemmel és hírekkel: fiúk, öthet napig tartsatok ki, akkorra itt lesznek. Csak nyugalom, fiúk, néhány nap múlva... És valóban. Ismerős hang, az apósom hangja hallatszott be kintről hozzánk: fiúk, éltek-e, gyertek haza, szabadok vagytok. Kimondhatatlan örömmel bújtunk ki barlangunkból, mindnyájan egy gondolattal: meglátni azokat, akiket úgy vártunk, a megmentőt, a felszabadítót.

Kemény hang, ránk irányított orosz puska-cső állított meg. Ne féljétek, fiúk, szóló apósom, ez csupán óvatossági szabály, az előbb beszéltem vele.

Megálltunk néhány lépésre előtte. Ránknézett s rögtön látta, hogy nem ellenséggel van dolga. Intett, hogy menjünk oda hozzá. Ekkor vettük észre a földön fekvő sebesült orosz harcost. Hirtelen szemem elé tárult egy kép, melyet egy plakáton láttam, nem is nagyon régen az üzembem. A kép az orosz katonát felemelte: vörös, hosszúkarú szörnyetegként ábrázolta, melyet torkonragadva fojt meg egy német katona. Ezen a »megfojtáson« elgondolkodtam (most is el kellene gondolkoznunk a háborúra spekulálóknak)...

Magam elé képzeltem az utat Sztálingrádtól idáig és innen Berlinig. Az orosz katona szavára figyeltem fel. Magyarázta, hogy vigyük a sebesültet az erdőn keresztül, a kiskapudi vasútállomásra. Komoly sérülése lehetett. Megindultunk vele, bevittük az állomás épületébe. Itt körülvettek bennünket az orosz katonák, tisztiek, egyenruhás ápolónők, akik rögtön hozálattak a sebesült gondozásához. Kimondhatatlan boldogsággal álltam társaimmal az orosz katonák barátságos gyűrűjében. Pillanatra újra a német katonák jutottak eszembe. Az a gőgös náci had, mely úgy nézett a magyarra, a szövetségesre, mint alispán a kanászra, gőgösen, megvetően. Milyen mások ezek a vidám, barátságos arcú oroszok, akiknek hazájára a németekkel együtt, mi, magyarok is rátörtünk. Nem úgy néztek ránk, mint ellenségre, hanem barátságosan mosolyogva, bennünket átölelve beszélgettek velünk, már úgy, ahogy ezt a csekély nyelvtudás megengette.

Mennünk kellett. Odahaza már szorongva vártak bennünket. Búcsúzóul barátságosan ráztuk meg egymás kezét. Nem tudom még

ma sem megmondani, hogyan sikerült visszatartanom a szemembe feltörni készülő boldogsággöngyöket. A búcsúzás percében megéreztem, hogy ezeknek a katonáknak kézzsúritásában, szemük vidám csillogásában milliók régi vágya, az igazság legyőzhetetlen ereje, egy új, szebb életünk elindítója lakozik. Elindultunk hazafelé. Mellettünk, az utca közepén a szovjet katonák ezrei vonultak el nyugat felé, a menekülő ellenség után. Szállt a dal, a győzelem dala messze, ezer kilométereken át: Kíev, Moszkva, Sztálingrád felé, az otthoniak felé. Nem tudtam tovább visszatartani könnyeimet, lehulltak a földre, a felszabadított földre. S ebből a földből egy új élet fakadt, szabad tíz évem első napján, legszebb napján. Városunk, Ózd egész más lett azóta, büszkén nézem üzemünk egyre fejlődő életét, a hatalmas, modern, kényelmes munkaslakásokat, a napközi otthonokban játszó gyermekeket, boldog jelenünk és még boldogabb jövőnk reményseit. Mindezek azt mutatják, hogy jó úton járunk, a szocializmus útján, egy még szebb, boldogabb élet felé haladva. S amikor elmegegyek a szovjet hősi emlékmű előtt, eszembe jut 1944. december 19-e. Szívem örök hálával telik meg a hősök, családjaik, az egész baráti szovjet nép iránt.

Mészáros Béla,

Ózd, Dobó u. 19.

Letépte a szégyen-csillagot...

1945. január 18. Még alig világosodott. Hat hete győtrődtünk, éhezünk a gettóban, a dohos pincében. Szörnyű volt! És egyszercsak valaki bekialt: »Mindenki mehet, amerre akar.« Hirtelen felkaptam ötéves kisfiamat és az utcára botorkáltam. Homályhoz szokott szemem alig tudtam nyitvatartani... és mindenütt romok, hullák... sűrű lövöldözés — hiszen Budát még tartották a fasiszták. Magamhoz szorítottam a gyermekemet, aki a sok nélkülözéstől véznácska, szinte aszott volt és a fal mellett botorkáltam. Féltem a pincében bújkáló nyilasok golyóitól és nem mertem, de hogy mertem még levenni a szörnyű sárga csillagot. Egyszercsak megállt mellettem egy szekér, szovjet katona ugrott le róla és egyenest hozzánk. Letépte a kabátomról a sárga csillagot és eltaposta. Én csak álltam, szinte lélegzeni sem mertem, de kisfiam megijedt és sírni kezdett. A katona pedig megölelte, elcsendesítette és egy szögletes katonakenyeret nyomott a kezébe, aztán elment... Csak álltunk és néztünk a tovatűnő kocsi után és akkor, abban a pillanatban éreztem meg, hogy megváltozott az életem! Nem, azt a boldog percet soha nem felejttem el!

Tíz boldog év telt el azóta. A férjem is hazajött, van szép otthonunk, született még egy kisfiunk. A nagy most már tizenöt éves, az egyik általános gimnázium kitűnő tanulója. Sokszor elmeséli a kisöccsének ezt a történetet és az csak ámulva, hitetlenkedve hallgatja ezt a nagyon szép és nagyon szomorú mesét...

LUKÁCS LÁSZLÓNÉ,

Budapest, VI., Rippl Rónai u. 32., II, 22,